

Bl. 4
C-06

4/10/19
XYGAAQ

SYBCOM
Comm-III Mgmt

Time : 3 hrs

Total Marks: 100

- N.B. 1. All questions are compulsory
2. Figures to the right indicate maximum marks

Q.No. 1 Multiple Choice Questions:

A) Fill in the blanks with suitable options (Any Ten) (10)

- a) Authority and responsibility should be _____. (respected, co-related, rewarded)
- b) Hawthorne Experiments were conducted by _____. (Peter Drucker, Henry Fayol, Elton Mayo)
- c) _____ skills are required at all levels of management. (Conceptual, Technical, Human Relations)
- d) MBO means _____. (minimum business opportunity, management by objectives, maximum business objectives)
- e) _____ plans are non- repetitive in nature. (Single use plans, standing plans, mission)
- f) Brainstorming is _____ decision making technique. (programmed, non-programmed, casual)
- g) Informal organizations make use of _____ communication. (upward, downward, grapevine)
- h) Delegation is necessary in order to _____ on the superior. (reduce burden, increase burden, avoid burden)
- i) In _____ organization there are many levels of managements. (tall, flat, medium)
- j) _____ leader gives more emphasis to rules and regulations. (Sociocratic, Autocratic, Bureaucratic)
- k) Bonus is a form of _____ motivation. (monetary, non- monetary, disincentive)
- l) Management audit is one of the techniques of _____ (controlling, delegation, leadership)

B) State whether the following statements are true or false. (Any Ten) (10)

- a) Unity of command means accountability to one superior.
- b) Peter Drucker has contribution towards classical theories of management.
- c) Management is all pervasive.
- d) MIS is a substitute for management.
- e) SWOT analysis helps to prepare suitable plans.
- f) Planning needs periodical review and suitable rectification.
- g) Delegation means decentralization.
- h) The organization structure is influenced by size of the organization.
- i) Tall organization is suitable for financially sound organizations.

X49AAG

- j) Paternalistic style of leaders create family atmosphere within the organization.
- k) Semantic barriers in communication may arise due to misinterpretation of words.
- l) Budgets can work as controlling devices.

Q.No. 2 Answer Any Two of the following: (15)

- a) What are the skills and competencies required for effective management?
- b) What are Henry Fayol's principles of management?
- c) Explain the significance of Indian ethos to management.

Q.No. 3 Answer Any Two of the following: (15)

- a) Define planning and explain the process involved in planning.
- b) What is Management Information System (MIS)? Explain its features.
- c) Explain the impact of technology on decision making.

Q.No. 4 Answer Any Two of the following: (15)

- a) Distinguish between formal and informal organization.
- b) What is span of management? What are factors influencing it?
- c) Explain decentralization and factors affecting it.

Q.No. 5 Answer Any Two of the following: (15)

- a) Explain the barriers to effective communication.
- b) Which qualities should a good leader possess?
- c) What are the techniques of managerial control?

Q.No. 6 Write short notes on Any Four: (20)

- a) Leadership styles
- b) Bases of Departmentation
- c) Matrix organization
- d) MBE
- e) Coordination
- f) Scientific management

X49AAG

मराठी भाषांतर

वेळ: ३ तास

गुण: 100

सुचना:

- अ) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 आ) उजवीकडे असलेले आकडे जास्तीत जास्त गुण दर्शवितात
 इ) इंग्रजीत प्रश्न मूळ आहेत.

प्र.1 वस्तुनिष्ठ प्रश्न :

अ) योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

(१०)

1. प्राधिकरण आणि जबाबदारी _____ असावी. (आदरणीय, सह-संबंधित, पुरस्कृत)
2. हॅथॉन प्रयोग _____ द्वारे घेण्यात आले. (पीटर ड्रकर, हेन्री फायोल, एल्टन मेयो)
3. व्यवस्थापनाच्या सर्व स्तरांवर _____ कौशल्ये आवश्यक आहेत. (वैचारिक, तंत्रज्ञान, मानवी संबंध)
4. एमबीओ म्हणजे _____. (किमान व्यवसाय संधी, उद्दीष्टांचे व्यवस्थापन, अधिकतम व्यवसाय उद्दीष्टे)
5. _____ योजना गैर-पुनरावृत्ती स्वरूपाच्या आहेत. (एकल वापर योजना, स्थायी योजना, ध्येय)
6. मंथन हे _____ निर्णय घेण्याचे तंत्र आहे. (प्रोग्राम केलेले, प्रोग्राम नसलेले, प्रासंगिक)
7. अनौपचारिक संस्था _____ कम्युनिकेशनचा वापर करतात. (वर, खाली, द्राक्षांचा लता)
8. वरिष्ठ वर _____ करण्यासाठी प्रतिनिधीत्व आवश्यक आहे. (ओझे कमी करा, भार वाढवा, ओझे टाळा)
9. _____ संघटनेत व्यवस्थापनांचे बरेच स्तर आहेत. (उंच, सपाट, मध्यम)
10. _____ नेता नियम आणि नियमांवर अधिक जोर देते. (समाजवादी, निरंकुश, नोकरशाही)

11. बोनस _____ प्रेरणा एक प्रकार आहे. (आर्थिक, आर्थिक नसलेले, नाकारलेले)

12. मॅनेजमेंट ऑडिट हे _____ चे एक तंत्र आहे (नियंत्रक, प्रतिनिधीत्व, नेतृत्व)

ब) चूक की बरोबर ते लिहा .

(१०)

1. एकतेचा आदेश म्हणजे एका वरिष्ठांकडे जबाबदारी असणे.
2. व्यवस्थापनाच्या शास्त्रीय सिद्धांतांमध्ये पीटर ड्रकरचे योगदान आहे.
3. व्यवस्थापन सर्व व्यापक आहे.
4. एमआयएस हा व्यवस्थापनाचा पर्याय आहे.
5. एसडब्ल्यूओटी विश्लेषण योग्य योजना तयार करण्यास मदत करते.
6. नियोजन करण्यासाठी नियतकालिक पुनरावलोकन आणि योग्य दुरुस्त करणे आवश्यक आहे.
7. प्रतिनिधीत्व म्हणजे विकेंद्रीकरण.
8. संस्थेच्या आकारावर संस्थेची रचना प्रभावित होते.
9. उंच संस्था आर्थिकदृष्ट्या योग्य संस्थांसाठी योग्य आहे.
10. पितृसत्तावादी शैली संघटनेत कौटुंबिक वातावरण निर्माण करते.
11. शब्दांच्या चुकीच्या स्पष्टीकरणामुळे संवादांमध्ये अर्थपूर्ण अडथळे उद्भवू शकतात.
12. बजेट्स नियंत्रित डिव्हाइस म्हणून कार्य करू शकतात.

प्र २ . कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या

(१५)

अ) प्रभावी व्यवस्थापनासाठी कोणती कौशल्ये आणि क्षमता आवश्यक आहेत?

ब) हेन्री फ्योलच्या व्यवस्थापनाची तत्त्वे कोणती आहेत?

क) व्यवस्थापनास भारतीय संस्कृतीचे महत्त्व समजावून सांगा.

प्र ३. कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या

(१५)

अ) नियोजन परिभाषित करा आणि नियोजनात सामील असलेल्या प्रक्रियेचे स्पष्टीकरण द्या.

ब) व्यवस्थापन माहिती प्रणाली (एमआयएस) म्हणजे काय? त्याची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

क) तंत्रज्ञानाचा निर्णय घेण्यावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

प्र 4. कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या (1५)

- अ) औपचारिक आणि अनौपचारिक संस्था यांच्यात फरक स्पष्ट करा..
 ब) व्यवस्थापन कालावधी म्हणजे काय? त्याचा परिणाम करणारे घटक काय आहेत?
 क) विकेंद्रीकरण आणि त्यास प्रभावित करणारे घटक समजावून सांगा.

प्र.५ कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या (1५)

- अ) प्रभावी संप्रेषणामधील अडथळे समजावून सांगा.
 ब) चांगल्या नेत्यात कोणते गुण असले पाहिजेत?
 क) व्यवस्थापकीय नियंत्रणाचे तंत्र काय आहेत?

प्र. 6 कोणत्याही चौथ्यावर छोट्या नोट्स / टीपा लिहा: (२०)

- अ) नेतृत्व शैली
 आ) विभागीय कार्यालये
 इ) मॅट्रिक्स संस्था
 ई) एमबीई
 उ) समन्वय
 ऊ) वैज्ञानिक व्यवस्थापन